

УДК 338.48:658.512

Давиденко Ірина Володимирівна
к. е. н., доцент, завідувачка кафедри
туристичного та готельно-ресторанного бізнесу,
Одеський національний економічний університет (Україна)

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ СФЕРИ ТУРИЗМУ

JEL classification: Z310

Процес цифрової трансформації є одним із пріоритетних напрямів розвитку туристичного бізнесу, адже ефективність бізнес-процесів полягає у грамотному застосуванні технологій для реалізації запланованої ідеї. Можна стверджувати, що діджиталізація є невід'ємною складовою розвитку сучасного бізнесу.

За даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) кількість міжнародних туристів досягне 1,8 млрд. осіб до 2030 р. або раніше [1]. Оскільки цей сектор зростає швидше за міжнародну економіку і міжнародну торгівлю, важливого значення набуває виокремлення його сталого розвитку та інтеграція з моделями розвитку виробництва та споживання міжнародних товарів і послуг. У цьому сенсі діджиталізації сфери туризму, як окремого глобального напрямку розвитку, може значно прискорити процеси трансформації даної світової галузі економіки та слугувати локомотивом для діджиталізації міжнародної торгівлі послугами, що, зрештою, дозволить значно скоротити час повної трансформації світової економіки у глобальну цифрову [2, с. 49].

Жоден сучасний бізнес, зокрема й туристичний, не зможе існувати у довгостроковій перспективі без розробки стратегії цифрової трансформації. Спостерігається стрімке прискорення тенденцій, що до сьогодні набирали популярність дуже повільно. Швидше за все, саме вони визначатимуть майбутнє протягом наступних років. Діджиталізація послуг, як і діджиталізація держави і технології у цілому, дозволяють бізнесу справлятися з новими реаліями.

Випереджаючи інші види економічної діяльності, цифрові технології вже сьогодні активно впроваджуються в туристичний бізнес. Стрімкий розвиток туристичної індустрії створив необхідність розвитку сучасних інформаційних технологій, спрямованих на підвищення рівня надання туристичних послуг [3, с. 2859].

Розглядаючи перспективи діджиталізації туристичної індустрії в Україні, варто вивчити і врахувати досвід країн світу в цій галузі діяльності.

У розвинених країнах процес цифровізації економіки з ХХ століття поступово зайняв провідне місце, адже стратегії з його запровадження стали частиною державної політики. Регулювання процесів інформатизації економіки і суспільства в цілому здійснювалося відповідно до нормативно-правової бази держави, рівня технологічного розвитку виробничого комплексу та інфраструктури, стратегій з розвитку різних сфер суспільного виробництва, під впливом різноманітних факторів та умов.

Інституційно-правовий механізм державного регулювання розвитку цифрової економіки в країнах Європейського Союзу забезпечується із прийняттям та реалізацією низки законодавчих актів як на рівні ЄС, так і на рівні кожної окремої країни учасниці. У 2010 році в Європейському Союзі була затверджена «Цифрова стратегія Європа 2020», дія якої спрямована на розвиток цифрової економіки та масове впровадження Інтернет-технологій. Окрім загальної стратегії, кожна країна розробила та прийняла власну Стратегію з розвитку цифровізації відповідно до своїх потреб, конкретизуючи мету й цілі та затверджуючи програми для різних секторів економіки.

Туризм на сьогоднішній момент є однією з найбільших і найбільш перспективних галузей світової економіки. Він відіграє значну роль у створенні робочих місць, експортних надходжень більшості країн, в загальному обсязі внеску у ВВП. Незважаючи на існуючі політичні незгоди, введення санкцій, регіональні конфлікти, кількість міжнародних туристських напрямків планомірно зростає з кожним роком.

Нові технології продовжують змінювати сектори економіки, зокрема туристичний, у всьому світі. Наразі стрімкий розвиток діджитал-платформ, автоматизація та роботизація, використання штучного інтелекту та доповнення існуючого туристичного продукту віртуальною реальністю відбувається у низці країн. Так, у 2015 році в Японії відкрився перший у світі готель із працівниками-роботами. Уже до кінця 2021 року планується відкриття 100 аналогічних засобів розміщення в інших країнах. Віртуальна реальність та технологія доповненої віртуальної реальності також набирають обертів – їх уже використовують такі всесвітньо відомі американські готельні мережі як Marriott International, Kayak, Best Western та ін. Це свідчить про активну інтеграцію діджитал-технологій у міжнародний туризм.

В умовах прискореного темпу життя, який є наслідком стрімкого розвитку технологій, засобів зв'язку, комунікації та переміщення, а також доступністю великих обсягів інформації та швидкістю її розповсюдження, туристи намагаються задовольнити власні потреби при мінімальних затратах часу. З'являються більш високі вимоги не тільки до самого туристичного продукту та способів пошуку детальної інформації про нього, але й до туристичних операторів. Активізація туристичного сектору через онлайн-платформи створює умови для швидкого розвитку туризму та збільшення кількості туристів. Такі тенденції свідчать про те, що, окрім інвестицій у розвиток туристичної інфраструктури, поширення міжнародних стандартів, ключовим стимулом для формування міжнародної туристичної політики є ініціатива операторів світового ринку, які змінюють попит та покращують пропозиції за допомогою високих технологій бізнесу [4, с. 33].

У листопаді 2020 року відбулося підписання Меморандуму про співпрацю Державного агентства розвитку туризму України з компанією Google. Це важливий крок на шляху до розвитку туристичної галузі та діджитал-трансформації України. Напрями кооперації із компанією:

- обмін досвідом щодо організації та реалізації програм, спрямованих на розвиток та просування України як цікавої туристичної дестинації (як в'їзного, так і внутрішнього туризму);
- організація та проведення семінарів, лекцій, тематичних досліджень для подальшого вдосконалення знань в контексті туристичних відносин;
- співпраця та допомога у різних туристичних заходах;
- обмін інформацією щодо участі у великих українських та міжнародних форумах;
- обмін досвідом у галузі впровадження інноваційних інформаційних технологій.

З впровадженням цифрових технологій у туристичний бізнес відбудуться істотні зміни в діяльності туристичних підприємств. Робота туристичних фірм стане більш оперативною, автоматизованою, цілодобовою і при цьому буде здійснюватися значна економія людських ресурсів, часу і грошових коштів.

Отже, діджиталізація сфери туризму є одним із необхідних критеріїв розвитку держави та встановлення її конкурентоспроможного іміджу на міжнародній арені.

Література

1. UNWTO World Tourism Barometer, 2020. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/abs/10.18111/wtobarometerrus.2020.18.1.7> (access date: 14.04.2021).
2. Цвілій С. М., Бублей Г.А. Діджиталізація бізнес-процесів компаній з надання міжнародних туристичних послуг. Міжнародні відносини. 2019. Т. 1. № 20. С. 48–51. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3765 (дата звернення: 25.03.2021).
3. Andryeyeva N., Davydenko I., Balyk U., Kolisnyk M., Rulinska O., Bulysheva D. Internet marketing in the brand technologies of the tourism industry. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE)*. 2019. Vol. 8. Issue 11. Pp. 2858–2861.
4. Михайліченко Г., Клімова А. Світовий туристичний ринок : трансформації після пандемії. Зовнішня торгівля : економіка, фінанси, право. 2020. № 2. С. 21–37.